

Slovenski dom

Štev. 13

V Ljubljani, v ponedeljek, 18. januarja 1943-XXI

Leto VIII.

Izključna pooblaščenka za oglaševanje italijanskega in tujega
Izjava: Unione Pubblicità Italiana S. A. Milano

Uredništvo in uprava: Kopitarjeva 6, Ljubljana
Redazione Amministrazione: Kopitarjeva 6, Ljubljana

Concessionaria esclusiva per la pubblicità di provenienza italiana
ed estera: Unione Pubblicità Italiana S. A. Milano

Vojno poročilo št. 967

Drzen vdor italijanskih pomorskih edinic v alžirsko luko

Ena križarka torpedirana, dva parnika potopljena

Italijansko uradno vojno poročilo št. 967 pravi: V noči na 12. december so napadali oddelki kr. mornarice s silo vdrl v alžirsko pristanišče ter napadali številne ladje. Do danes so ugotovili, da so bile torpedirane ena križarka ter trije veliki parniki, od katerih sta se dva zatrdno potopila, tretji pa je nasel. Križarka je bila poškodovana. Kaže, da so navzile silovitemu nasprotnikovemu odgovoru skoraj vsi drzni posiljevalci ostali nepoškodovani.

Na sirtskem bojišču hud topniški ogenj. Nasprotnik ni obnovil napadov, kakršne je delal prejšnji dan.

V Tuniziji je rodil uspeh sunek naših prednjih oddelkov zoper tako trdnjavo. Pri spodleteljem nastopu na južnem delu bojišča, o čemer je javilo uradno poročilo z dne 15. januarja, je nasprotnik pustil na tertišču 120 mrtvih.

Naši letalski oddelki so z dobrim uspehom bombardirali alžirska oporišča ter naprave na Malti. Po zaslugi nemških lovcev so bila v boju uničena tri letala.

Nasprotnikova letala so večeraj s strojnimi obhvalili Pachino (Siracusa) ter povzročila lahko škodo na poslopih. Med prebivalstvom je

bila ena oseba ranjena. Tudi na otok Lampedusa so spet vrgli nekaj bomb, a brez posledic. Otoka obramba je zbila eno letalo.

Iz vojnih nastopov se ni vrnilo eno naše letalo.

Zgrešen učinek divjaškega angleškega letalskega napada na nemško prestolnico

Zadeta je bila mestna bolnišnica in podrta slovita zborovalnica
Deutschlandhalle — Neomajna morala nemškega prebivalstva

Berlin, 18. jan. s. V zvezi z letalskim napadom, ki ga je nekaj angleških strojev izvedlo v soboto zvečer na nemško ozemlje, dajejo na pooblaščenem mestu naslednje podrobnosti:

Po dolgem presledku so Angličje večeraj izvedli letalski napad na nemško prestolnico. Metali so zažigalne in rušilne bombe zlasti na zelo obljubene stanovanjske predele. Med zadetimi po-

Hudi obrambni boji na južnem bojišču

Sovjetski napadi pri Stalingradu so spodleteli ob hrabri nemški obrambi
Posadka v Velikih Lukih se je prebila h glavni — Hude sovjetske letalske in oklepne izgube

Hitlerjev glavni stan, 18. januarja. Nemško vrhovno poveljstvo je večeraj objavilo tole uradno poročilo:

Na jugovzhodu bojišča so nemške čete tudi večeraj zavrle močne sovjetske napade, deloma v giblivi obrambi, in prizadele nasprotniku v hudih in tudi v ostrem mrazu izvedenih borbah težke izgube. V dneh 15. in 16. januarja je bilo se-

streljenih 60 sovjetskih oklepnikov. Močni letalski oddelki so ščitili obrambno fronto in podpirali nemške protisunke.

Na področju pri Stalingradu so bile naše čete še nadalje v težkih obrambnih borbah proti ponovnim napadom v množicah, ki pa so se zopet vsi izjalovili ob nezlomljivi volji in hrabrosti braniteljev.

Na srednjem bojišču uspešno delovanje ogledniških in napadalnih oddelkov.

Posadka trdnjave v Velikih Lukah se je po izdanem povelju prebila k bojni skupini, ki se je borila za njeno razbremenitev, in je pri tem v pehotnih protinapadih uničila 47 oklepnikov.

Oddelki bojnih letal so bombardirali podnevi in ponoči med gornjo Volgo in Lovatom sovjetski dovoznik promet. Lovska letala so v spopadih sestrelila 41 sovjetskih letal.

Posamezni sovjetski napadi jugovzhodno od Ilmenskega jezera so bili zavrnjeni.

Pri ponovitvi napadov južno od Ladovskega jezera je utrpel nasprotnik velike krvave izgube. Uničenih je bilo 26 oklepnikov.

Angleški bombniki so prileteli v večernih urah nad nemško državno ozemlje. Razen slepih vzemirjevalnih napadov na nekatere kraje, je vrgel nasprotnik tudi na področje Velikega Berlina rušilne in zažigalne bombe. Prebivalstvo je imelo izgube. V stanovanjskih okrajih, pa tudi na javnih poslopih in bolnišnicah je bila povzročena škoda, pretežno zaradi požarov. Dve letali sta bili sestreljeni.

V bojih med Kavkazom in Donom se je posebno odlikovala 16. motorizirana pehotna divizija.

Junaška smrt generala Tarnassija na ruskem bojišču

Rim, 18. jan. s. Z ruskega bojišča prihaja novica o junaki smrti, ki je v boju doletela brigadnega generala Pavla Tarnassija. General se je rodil v kraju Santa Maria Capua Vetere 29. oktobra 1890. Septembra 1910 je bil imenovan za podporočnika v polku lahke konjenice »Umberto I.«. Udeležil se je italijansko-turške vojne v letih 1911-12. 8. junija 1915 je s svojim polkom prišel na alpsko bojišče in je sodeloval v presojnih nastopih zoper sovražnika. Junija, naslednjega leta je spet odšel v Libijo in sicer k polku lahke konjenice »Casserta«, ki je nastopal v Cirenaiki. 1917 je bil imenovan za stotnika, 1927 za majorja, 1934 za podpolkovnika, 1935 je bil prestavljen v Eritrejo in sodeloval pri vojnih nastopih v italijanski vzhodni Afriki. Po vrnitvi v Italijo je bil imenovan za polkovnika in poveljnika konjeniškega polka »Monferato«. 29. junija 1939 je s svojim polkom sodeloval na zahodu. 8. julija 1942 je bil poslan na rusko bojišče ter je 22. julija bil imenovan za generala.

Vesti 18. januarja

Argentinski listi so objavili obširne članke o generalu Stefanu Marchi di Cellere, ki je padel na afriškem bojišču. Pišejo, da je bival v Argentini, kjer je imel bogata posestva, a se ni pomisljal takoj odpovati v domovino, da bi izpolnil svojo vojaško dolžnost.

Ameriško vrhovno poveljstvo v Alžiru je v sporazumu s tako imenovanim francoskim imperialnim svetom sklenilo spustiti iz koncentracijskih taborov kakih 400 Poljakov, ki so se borili kot rdeči prostovoljci v španski državljanski vojni.

Predsednik Roosevelt je svojega najnevarnejšega političnega tekmeca Flynna imenoval za ameriškega poslanika v Avstraliji. To imenovanje je v Združenih državah sprožilo val ogorčenja, češ da hoče Roosevelt z njim spraviti s političnega nasprotnika. Nekateri listi vabijo ameriški senat, naj to imenovanje zavrne, češ da je nemoralno.

Na ruskem bojišču je junako padel italijanski pesnik Renzo Laurano, ki je v svojem delu poveljeval junostvo fašistovskega življenja ter se zlasti posvaja s »Balado starega kolonizatorja«, ki jo je napisal med vojno v Abesiniji.

V Münchenu so ustanovili zavod za znanstveno raziskovanje osrednje Azije. Nasil bo ime po švedskem raziskovalcu Svenu Hedinu, ki mu je münchensko vseučilišče prav te dni podelilo velike časti.

Turški list »Džumhuriyet« se bavi z zmagovalno podporniško vojno Osi in poudarja, da angleške sile navzile vsem naporom ne morejo zaščititi zveze z bojišči, kjer se njihove čete bijejo.

»Od Adrije do Črnega morja« je naslov članka, ki ga prinaša sofijski dnevnik »Slovo« in v katerem razpravlja o veliki cesti od Tirane do Varne. Pravi, da je pobudo za to cesto dala italijanska vlada, ki je s tem znova dokazala svojo voljo do evropskega gospodarskega sodelovanja.

Bolgarska vlada je pripravila zakonski načrt o novi organizaciji državnih uradnikov. Organizacija bo podrejena naravnost predsedniku vlade, ki bo imenoval vse vodilne funkcionarje.

Bolgarski zbornici so predložili zakonski načrt, ki vlado pooblašča, naj izvede preiskavo o tem, kako so si državni uradniki pridobili imetje. Vsak uradnik bo moral točno povedati kako in kaj je z njegovim premoženjem.

Švedska vlada je od ameriške vlade dobila uradno sporočilo, da je od začetka vojne bilo potopljenih 190 švedskih ladij, ki so bile v službi Amerikancev in Angležev in so plule v konvojih. Pri tem je izgubilo življenja 700 švedskih mornarjev.

Hrvaška »Siva knjiga« o divjanju upornikov na ozemlju NDH

Zagreb, 18. januarja. s. V navzočnosti hrvatskega zunanjega ministra so izročili tujim častnikom »Sivo knjigo«, ki jo je izdalo zunanje ministrstvo v hrvatskem, italijanskem in nemškem jeziku. »Siva knjiga« je najzlostnejši dokaz o divjanstvu, morili in uničevanju, ki ga uprizarjajo uporniki na Hrvaškem. Knjiga temelji izključno na uradnih podatkih.

Hrvatski zunanji minister je imel pri tej priliki govor, v katerem je pojasnil ta dokument, ter na svojstven način razložil začetek in konec prevratnega komunističnega gibanja. Povedal je med drugim, da je uporniško gibanje na Hrvaškem dvojno: vsesrbsko, ki si je postavilo za svoj vzor veliko Jugoslavijo in ki ga vodi polkovnik Mihajlovič. Odvisno je od ubežne jugoslovanske vlade. Temu Mihajlovičevemu gibanju daje London obilno pomoč. Drugo uporniško gibanje na Hrvaškem pa je komunistično-partizansko, ki se drži navodil komunistične internacionale in ki ima za svoj končni cilj narediti iz Jugoslavije sovjetsko republiko. Obe ti dve skupini upornikov sta v začetku sodelovali med seboj, pozneje pa sta se ločili. Nesoglasje med Londonom in Moskvijo glede vprašanj evropskega jugovzhoda so se pokazala tudi med tema dvema skupinama upornikov, ki sta si podobni samo po tem, da uprizarjata enaka zločinska dejanja.

Minister je potem govoril o hudi, dokazani

odgovornosti angleške vlade, ki moralno in denarno podpira gverilo na Hrvaškem po tako imenovani jugoslovanski vladi, pa tudi neposredno po svojih agentih. S tem nadaljuje s svojim prejšnjim delovanjem proti Hrvatski, ko je bila še pod bivšo jugoslovansko vlado. S tem je angleška vlada pokazala, kakšno vrednost je treba pripisovati tako imenovanim človekoljubnim vzorom, o katerih govori angleška propaganda. »Siva knjiga« — je poudaril hrvatski zunanji minister — s svojimi zgledi, pisanimi s krvjo, prikazuje, kako se dejansko izvaja »atlantska kartica«, ter priča, kaj angleško-ameriško-rusko zavezništvo pripravlja svobodnemu demokracičnemu človeštvu. Svoja izvajanja pa je končal takole: »Hrvaška, ki se drži svojih izročil, je tudi danes ostala zvesta svojemu zgodovinskemu poslanstvu, brani omiko, ter je odločena, boriti se na strani zaveznikov do končne zmage.«

Angleži z utvarami krijejo vojaške slabosti

Berlin, 18. jan. s. Angleška propaganda, pravi »Westdeutscher Beobachter«, si stalno prizadeva, kako bi z večjim kovanjem utvar krila pomanjkanje vojaških uspehov v vojni. Pozimi l. 1939-40 je na vso moč raztrobila, da se mislijo Angleži »odpraviti na sprehod do

Berlina« in da hočejo skozi vrata z evropskega jugovzhoda korakati do Dunaja. Čeprav se je »sprehod« bedno končal v peklu pri Dunkerqueu, balkanski pohod pa pri Termopilah in na Kreti, je Churchill v svojem govoru ob začetku sedanjega zime, ki je bil naslovljen na Italijo, spet povzel načela te politike utvar. Misli je, da je odkril slabo točko v utrjenem pasu, ki obdaja Evropo, in letalske napade na Italijo spremljal z natančevanjem glede italijanske notranje odporne sile ter glede vojaških vrlin italijanskih čet, posebno tistih oddelkov, ki se vojskujejo v Severni Afriki. Kako pa sodijo angleški bojovniki o svojih nasprotnikih na afriškem bojišču, izpričuje članek v tedniku osme armade »Crusadore« z naslovom: »Konec utvar«. List podčrtava posebno nezlomljiv odpor italijanskih oddelkov na desnem krilu razvrščenih postojank pri El Alameinu ter veličja junako vedenje divizije »Folgore«, ki je po svoji disciplini in bojni sili pokazala, da je enakovredna diviziji »Nemških lovcev«, ki je nastopila na istem odseku. Jasno je, zaključuje list, da afriški puščavski pesek ni tako pripraven za površne utvare kakor megla ob Temzi, ki ovija urad angleške propagande.

Obisk Italijanskega podtajnika za letalstvo pri nemških letalskih voditeljih

Berlin, 18. jan. s. General Fougier, italijanski državni podtajnik za letalstvo, je bil nekaj dni gost nemškega letalskega maršala Milcha. Iz Berlina je odpotoval v soboto zvečer. Na postaji so ga pozdravili italijanski poslanik Alfieri z osebjem poslaništva ter številni visoki častniki iz nemškega letalstva. General Fougier je bivanje v Nemčiji izkoristil za obisk nekaterih orožarn in nemških zavodov za letalsko raziskovanje ter poskušal imeti posvete z državnim maršalom Goeringom in maršalom Milchom, državnim tajnikom v nemškem letalskem ministertvu.

znižale za približno na 3 milijone ton na leto (v letu 1917 so znašale še 6 milijonov ton), je danes, po treh letih vojne, mogoče videti nekaj čisto nasprotnega. Izgube angleško-ameriškega trgovskega ladjevja, ki so 1. marca 1941 dosegle 15 milijonov ton, so do 31. decembra 1942 narasle na približno 24 milijonov ton. Očividno se Angležem in Amerikancem ni posrečilo najti primerne sredstva, da bi zboljšali svoj položaj, kakor se je zgodilo v začetku leta 1918, ko so svoje trgovske ladje, namenjene v Evropo, začeli spremljati z vojnimi ladjami. Ne kaže, da bi bila bodočnost za sovražnika preveč rožnata, kljub njegovim nasprotnim trditvam.

Načrti ameriškega vrhovnega poveljstva za boj z Japonci na Tihem morju

Lizbona, 18. jan. s. Ameriški tednik »Life« razpravlja o vojnih načrtih ameriškega vrhovnega poveljstva in pravi, da je načrt ameriške mornarice za Tihomorje boriti se od otoka do otoka, dokler ne bi nazadnje dosegli srca japonske moči. To naj bi bila »dvoživčna vojna« o kateri Amerikanci že dolgo govorijo. V Združenih državah sodijo, da je boj za Salomonske otoke začetek tega dolgega razvojnega postopka. Po sodbi omenjenega tednika je tak načrt dolga in draga reč. Amerikanci pa gredo še dalje v svojih sodbah in pravijo, da je to prizadevanje brez upa zmage. Tednik »Life« ob-

tožuje mornariške strategije, češ da so se uračunali: tudi ko bodo vse letalonosilke in vojne ladje na razpolago, Združene države ne bodo mogle napasti najvažnejših japonskih postojank. Ameriške površinske ladje ne morejo priti v območje japonskih letalskih oporišč. Spopadi na Tihem morju naj bi bili dokazali, da so letalonosilke zatrdno obsojene na smrt, če pridejo v območje nasprotnikovih bombnikov. Tednik zaradi tega podpira zahtevo ameriških letalcev, ki bi vojno zoper Japonko radi omejili na obsežne letalske napade.

Sestanek španskega in ameriškega poveljnika v Maroku

Tanger, 18. jan. s. V tangerskih krogih podčrtavajo zanimivo dejstvo. Listi v španskem Maroku so objavili novico o razgovoru, ki sta ga imela visoki komisar v španskem Maroku general Orgaz ter ameriški vrhovni poveljnik v francoskem Maroku general Patton. Docela pa so zamolčali ustna zagotovila, ki naj bi jih bil general Patton med pogovorom dal, in sicer v tem smislu, da Združene države nimajo nobenih napadalnih namenov glede španskega Maroka. V tangerskih političnih krogih to zamolčevanje razlagajo kot poskus francoskih oblasti, da bi zmanjšale politični pomen tega srečanja. To delajo tudi zaradi škode, ki bi jo morebiti sporazum med Španijo in Združenimi državami utegnil prizadeti francoskim koristim v Severni Afriki.

Smrtna obsodba zaradi vojaškega vohunstva

Rim, 18. jan. s. Pred posebnim sodiščem za obrambo države je bila razprava zoper 31-letno Lauro D'Orlando, švicarsko državljanko po možu. Obtožena je bila vojaškega vohunstva na škodo italijanske mornarice. Obsojena je bila na smrt in usmrčena v soboto zjutraj neke v okolici Rima. Neki Aldo Rossetti, ki si je pridobil francosko državljanstvo, je bil obtožen podpiranja vojnih nasprotnikov. Obsodili so ga na 15 let ječe. Dve drugi osebi sta bili oproščeni, ker ni bilo dokazov.

»Dokazila o nasprotnikovih bedastocah«

Rim, 18. jan. s. Večerašnja »Dokazila o nasprotnikovih bedastocah« pravijo:

London. »Manchester Guardian« piše pod naslovom »Genova je pretrpela najhujše udarce«: »Veliko ljudi, ki so dospeli iz ligurske prestolnice v Turin, pripoveduje strahotne zgodbe. Vsi se ujemajo o vzroku katastrofe v predoru Delle Grazie. Uradna trditve je v začetku pravila, da je veliko ljudi našlo smrt pri prerivanju za vstop v zavetišče. Potem so govorili o pomanjkljivi zidavi. Dejali so, da je mrtvih bilo 354, popotniki pa trdijo, da je žrtev dvakrat toliko. Resnica pa je ta, da so po pomolu v pristanišču nastavili veliko posod z neko mešanico, ki bi jo morali zažgati, da bi tako nastala pregraja iz dima. Ta mešanica je bila v glavnem sestavljena iz katrana, a je kdo ve zakaj vsebovala tudi žveplo ali kako drugo strupeno snov. Ker je pihal tedaj hud jug, je dim vdrl v zavetišče, ki še ni bilo dodelano ter zadušil nesrečneže, ki so ondi bili.

Razlika med nekdanjo in sedanjo podmorniško vojno

Berlin, 18. januarja. s. V zvezi z vedno večjimi izgubami angleškega in ameriškega trgovskega brodovlja pravijo v Berlinu, da v nasprotju s tem, kar se je dogajalo v prejšnji svetovni vojni, od začetka sedanjega vojne do danes osne sile potaplajo vedno več nasprotnikovih ladij. Dočim so se angleško-ameriške pomorske izgube leta 1918

Operna premiera:

»Beg iz Seraja«

Preteklo soboto je operno gledališče v Ljubljani postavilo na oder novo delo letošnje sezone: Mozartov »Beg iz Seraja«.

Po dolgem času smo torej spet poslušali spevno in melodiozno Mozartovo glasbo, ki se zmeraj navdušuje ne le koncertnega občinstva širom sveta pač pa tudi opernega. Bolj kot avtor opernih del, nam je W. Mozart znan po svojih večjih simfonijah. Potem ko je kot simfonik dosegel slavo ko malo kateri drugi, se je poskusil končno tudi v kovanju opernih del. Prav »Beg iz Seraja« sodi v vrsto njegovih prvencev in je prvo pomembnejše Mozartovo delo na tem področju njegovega ustvarjanja. S svojo prvo opero je šlo njegovo ime v svet tudi kot ime opernega komponista. Pa ni ostal samo pri tem delu. Še nekaj jih je napisal, od katerih naj omenimo le najvažnejše. W. A. Mozart je obogatil operni svet še s temile deli, ki jih imajo na sporedu malone vsi svetovni odri: »Figarova svetba«, »Don Juan«, »Carobna piščal«, »Così fan tutte« itd. Nekatera njegovih ustvaritev so šla tudi čez naše operne deske.

Priznati moramo, da daje Mozart vsakemu delu trajen pečat svoje velike glasbene duše, ki sega človeku do srca. V nič manjši meri nismo preteklo soboto občudovali Mozartovo glasbo, ne toliko vsebino opernega dela samega, Mozartova glasba je tista, ki prav za prav drži vse delo pokonci in na dostojni višini. In spet je Mozart pokazal, da je vreden svojega velikega imena, ki ga uživa v vsem glasbenem svetu.

Mozartova operna dela zahtevajo od igralcev polnega človeka-izvajalca. Prav za prav je brezhibnih Mozartovih oper le malo izvajanih na svetu. Vloge v njegovih delih zahtevajo od igralcev ne le velikih fizičnih, pač pa tudi temeljitih pevskih in čisto igralskih vrlin. Brezhibnih pevcev za Mozartove opere je na svetu le malo, kajti dela, kot rečeno, zahtevajo visoko in obsežno pevsko omiko.

S sobotno premiero »Bega iz Seraja« moremo biti zadovoljni, posebno še kar zadeva orke-

ster, ki je prikazal v celoti globino Mozartove muzikalne duše.

Osnredno podoba vse opere je postavil spet v vsem svojem sijaju, kakor navadno, naš odlični basist G. Beletto. In prav od te podobe je mnogo odvisno, ali bo delo zelo uspeh ali ne. Na tej podobi leži teža vsega izvajanja. Boljšega tolmača v vlogi Osmina, čuvarja pašinskih vrhov, si na našem odru niti misliti ne moremo, pa tudi marsikateremu inozemskemu velikemu odru bi bil v ponos. V vsebinskem in glasbenem pogledu je Belettova podoba na višku in v vsakem oziru ustrezna. In prav gotovo se ne motimo, če trdimo, da je celoten sobotni uspeh v pretežni meri njegova zasluga. Osminov vloga zahteva od izvajalca celo vrsto človeških slabosti, celo vrsto človeških nasprotij, ki so v Osminu združena v eni osebi. Tako mora biti Osmin obenem osoren, zadirčen, nasilen, lakav, požrešen, obenem pa vliuden, ljubosimen, nežen itd. Taka zmes človeških lastnosti

Kadar okrog Slemen zabrije...

Ljubljana, 18. januarja. Na Slemenih je bilo pozimi vedno lepo. Beli, sneženi grički niso zvalili semkaj le domačinov, temveč tudi mnogo tujcev, ki so tu našli vedno dovolj proste zabave, veselja in razvedrila. Valovitih slemenških sneženih pobočij obiskovalci niso vzljubili zgolj zaradi lepih smučskih terenov, temveč tudi zaradi ljubeznivosti Slemenčev, njihove govorice in pristnosti domačih navad v teh krajih. Tu je domovina rešet in lesene robe, ki jo pozna in brez katere ne more biti nobena marljiva slovenska gospodinja.

Pot me je vodila po Slemenih prav pozimi, ko je burja skušala uveljaviti svojo oblast na tem lepem predelu naše zemlje. Vesel sem bil, ko sem jo prisopihal navkreber skozi Pekel, Vice in Nebesa, kakor imenujejo naselja na poti iz Ortnika na Slemen k Sv. Gregorju. Pošteno je bilo mraz, vendar

more v resnici podati res velik umetnik z velikim in globokim znanjem. Mnogo, mnogo zahteva Mozart od njega tudi v pevskem pogledu: hitre menjave, široki, nenadni intervalni preskoki, veliko glasovno razsežnost. Brez dvoma je Osmin ena najbolj zahtevnih in napornih vlog klasičnih oper. Osmin Julija Betteta je bila podoba, ki nas je navdušila.

Polarnarjave kot Blonda je bila prav dobra, posebno je ugajala v vznesenem duetu z Osminom. — Ivančičeva kot Konstancia, Anžlovar kot Selim paša, Lipušček kot Belmonte in Banovec kot Pedrito so v celoti po svojih najboljših močeh pripomogli za lepo in uspešno izvedbo.

Delo je zreziral in črtal nekatere odvisne speve izvorne delo C. Debevec. — Okusno sceno, ki kaže orientalski razkošni dvor, je pripravil arb. Franz. Zlasti je poudarjena turška preost in vedra prikupnost. — Prevod je oskrbel N. Stritof, ki ga je tudi precej izboljšal. — Dirigent A. Neffat pa je s svojim orkestrom dodal še svoj veliki delež, tako da moremo reči, da je »Beg iz Seraja« v celoti prav lepo uspel.

zeblo me ni, ker me je hoja dobro ogrela.

»Bog daj, očka,« tako smo se pozdravili pred vasjo ob gozdu, kjer so podirali smreke. Kaj kmalu smo bili v razgovoru. »Za rešeta, za rešeta, vse za rešeta bo, gospodi!« to je bilo kratko pojasnilo na vprašanje. »Težko je zbirati, ker mora biti smreka lepo zraščena, brez grč in mora imeti vitko deblo. Marsikatera smreka zgleda zelo lepa, ko pa jo začnejo cepiti, se pojavijo na njej čudovite žile, ki ovirajo delo.«

Kmalu sem videl, da je očka dober poznavalec smrek. Ko je smreko pogledal od tal, jo je že zalisal s sekirico. Zaga je zapela, se zajedla v deblo in drevo se je kmalu kakor pijano zazibalo in se začelo nagibati k tlom.

»Kdaj boste to rabili,« to vprašanje je bilo kmalu pojasnjeno. »Imamo že precej doma, toda če bo zima dolga, moramo na to že sedaj misliti, da bo dela in nekaj kruha, četudi so danes z leseno trgovino krizi in težave.«

Očka je nato oklestil veje. Delo je opravil najbolj pazljivo, da ni rnil debela, ki so ga nato razgatali na poldrugi meter dolge krelje.

Bolj me je zanimalo nadaljnje delo — cepljenje kreljev v zgotje. Krelje cepijo takole: S klino, to je velik nož brez ročaja, nastavijo na sredino pokonci stojčega hloda. Z betom udarijo po klinu in tako dele kos za kosom, dokler ne dobe zgot. To ime je prišlo že v pregovore: tako je bilo težko kot zgot. Nekateri rešetarji namreč cepijo hlode kar v gozdu in jih nato pa na hrbitu znosijo v dolino. Zgoti so seveda težki, saj so iz svežega lesa. Te zgotje pustijo navadno mesec dni v kolnici, da se nekoliko posuše. In ko zapade sneg do kolen in drži le gaz od hiše do skednja in do vode, tedaj najde marljivi slemenški kmet delo — pri toplem zapečku. Takrat mati zakurijo prostorno kmetško peč, tako da izginje ledene rože tudi s šip na oknih. Kmalu je v hiši orodje, ki je viselo na predelnih in špehar, nekaj pod stražo, saj je imela vsaka stvar svoj prostor.

Burja nas je priganjala, da smo pohiteli domov, kjer so mati že zakurili peč. V hiši je bilo prav prijetno. Skrjanec na nosu mi je v topli kmetški sobi kmalu izginil. Še mrzla ušesa, ki so zaradi burje postala trda, do se mi tu omehčala. Šele tu vidiš, kako lepo je za kmetiskim zapečkom, ko je vsa družina pri delu, ko si zapoje, da gre delo hitreje od rok. Slemenec, saj je Slovenec, res vedno rad poje!

Kmalu so me spoznali z rešetarskim orodjem. To je zelo različno: rezilnik, ki ga potrebujejo pri ličenju in obrezovanju obodij in zgotov, podprt s kobilico, na njem obrezujejo obodi. Klino že vsakdo pozna. Skoraj iste oblike je trlo, le leseno je. Pri vsem delu pa rabijo še raznovrstne nože, majhne in velike ter majhen bet.

Stol pritrjuje navadno k oknu. Podprejo ga s kobilico. Ko se zgoti v topli sobi otajajo, jih olupijo in cepijo na 5 mm debele deske. Pri tem delu uporabljajo trlo in klino.

Najprej je očka nastavil klino na sredino zgotja, ki ga je postavil pokonci in z betičkom udaril po njej. Ko se je klina skril v zgotju, je zanj zabil še trlo, nekoliko debelejšo kot klina z ročajem. Ko se je trlo pogreznilo v les, je nabijal z betom po ročaju in razdvijal zgot. Kmalu so nastale tanke deske, obodi imenovane. Ti pa so bili še zelo hrapavi. Treba jih je bilo obrezati, da so postali gladki in enakomerno debeli. Oče je položil vsakega posebej na stol in ga obrezal, mu dal primerno obliko in enakomerno debelino. Za to delo je rabil rezilnik, ki je zelo pripraven za obrezovanje na stol.

»To delo traja navadno štirinajst dni,« tako mi je pojasnil rdečelični sinček, ko sem ga povprašal o nadaljnjem rešetarskem procesu.

Tečaj za učiteljice - nadziralateljice kolonij

S 1. februarjem t. l. bo tukajšnje Zvezno poveljstvo Italijanske litorske mladine v Ljubljani otvorilo tečaj za nadziralateljice šolskih kolonij — tečaj bo trajal tri mesece s tremi učnimi urami tedensko. Tečaja se morejo udeležiti vsi učitelji in učiteljice in meščanski šol, bivaajoče v Ljubljani, četudi niso v službi, da imajo le redne diplomske izpite in niso starejše od 40 let. Vpisati se morejo tudi gojenke 5. letnika učiteljskega. Ob zaključku tečaja prejmejo obiskovalke spričevalo, s katerim pridobijo prednost za sprejem v učiteljsko službo na ljudskih ali meščanskih šolah v prihodnjem šolskem letu. Prošnje je predložiti tukajšnjemu Zveznemu poveljstvu najpozneje do 25. januarja tega leta.

Uredništvo »Prima linea« v novih prostorih

Uredništvo lista »Prima linea« se je preselilo v Wolfovo ulico 12/L, v Oražnov dom, ki je sedaj na razpolago Visokemu komisariatu.

Eden najbolj branih romanov je

»Roža sveta«

Spisal R. Haggard.

Zivahni opisi križarskih vojska, vsemogoči zapleti, dvoboji, požrtvovalna plemenita ljubezen pritegnejo bralca nase, da ne bo odložil knjige, dokler je ne bo prebral.

Knjigo krasne številne ilustracije J. Beraneka. Roman dobite po vseh knjigarnah in trafikah.

V nekaj dneh bo izšla knjiga

S. Lagerlöf: »DEKLE Z MOČEVJO«

S štajerskega

Pesniški večeri. V četrtek je v dvorani višje šole v Mariboru čital dr. Fritz Endres izbrana dela bavarskega pesnika Ludvika Thome. V celju pa bo 19. t. m. čitala pesnica Margareta Weinhandlova, ki se je rodila 1880 v Celju kot hčerka državnega pravdnika dr. Edvarda Glantschnigga ter je prva otroška leta preživela v mestecu ob Savinji. V knjigi, ki jo je lani izdala, je opisala svojo otroško dobo na Spodnjem Štajerskem. Nje na čast priredijo Celjani slavnostni večer v dvorani stare grofije.

Nesreče. Letošnjo zimo se je na Spodnjem Štajerskem primerilo že več nesreč zaradi nepredvidnega ravnanja pri kurjenju peči. Zlasti olok so že več pripeljali s hudimi opeklinami v bolnišnico. Pa tudi odrasli se opečejo. Tako je bila v mariborsko bolnišnico pripeljana 27 letna Marija Špančekova iz Tegetthofove ulice, ki se je opekla po rokah in nogah, ker se ji je vnela oblika na žarečem štedilniku. 8 letna Pepca Mihačičeva z Rinfika se je opekla po vsem životu, 5 letna Gerta Amelkova iz Maribora pa ima opečeno levo nogo. Zaradi podedice je spodrsnilo 49 letnemu železničarju Albinu Kokalju na stopnicah njegovega stanovanja v Mariboru in si je zlomil nogo.

Ko so obodi obrezani, tedaj prinesejo v sobo »mašino«. To je nekaj strojček. Zlezen valj, ki ima kratke bodice, potiska obodi naprej. Za valjem je navzgor ukrivljena ploščina in obod, ki ga valjček prellači, se ob tej ploščini ukrivi. Seveda obodi še takrat niso dovolj ukrivljeni, da bi lahko iz njih delali rešeta. Te obode potem še potocijo v kolce. Obod zvežejo z vitro, vanj pa vložijo ostale. V kolce spravijo 8—10 obodov. Kolce nato obesimo na podstrešje, kjer je prepih, da se dobro presuše in ostanejo ukrivljeni. Tako ostanejo vsi zimo in šele spomladi jih prično uporabljati.

Tako je na Slemenih, ko zapiha okrog oglov zimska burja. Lepo je to življenje. Če prisluneh očetu razgovoru, ki daje pri delu sinu nauke in navodila za to delo, potem vidiš, da je v Slemenih mnogo, mnogo skritega in lepega, kar jim daje njihovo svojstvenost. Prijetno je poslušati očanca ob peči, ki pripoveduje sinu in vnuku, kako je nekaj hodil iz kraja v kraj, preko sneženih zamezov, vesel, da je videl lepe kraje in običaje drugih ljudi, potem pa se vrnil domov z denarjem in spet pel z družino slovenske pesni. Sedaj Slemenici spet pridno delajo obodi, da bo kruha, saj očanci prerokujejo, da bo s suho robo spet kmalu dovolj prometa.

Razprave Akademije znanosti in umetnosti

Ljubljana, 18. jan.

Akademija znanosti in umetnosti v Ljubljani je izdala pred dnevi obširno, nad 500 strani obsegajočo II. knjigo pod naslovom: »Razprave matematično-prirodoslovnega razreda Akademije«. Knjiga na zuna kaže in predstavlja plodove dolgoletnega znanstvenega truda in sistematičnega dela domačih naših znanstvenikov. Prav v takih publikacijah se popolnoma odraža utemeljenost obstoja naše univerze in z njo Akademije znanosti in umetnosti. Prav ta utemeljenost obstoja pa je bila že večkrat poudarjena in stvarno dokazana. Znanstveno delo se pri nas poglablja in to dokazuje v prvi vrsti publikacije, izdane od univerze in od Akademije. Sedanja nova publikacija, Razprave matematično-prirodoslovnega razreda obsega razprave a) iz zoologije, b) iz botanike, c) iz geologije in paleontologije, d) iz mineralogije in petrografije in d) iz meteorologije.

Razprave so globoko znanstvenega pomena in namenjene v prvi vrsti znanstvenikom, toda tudi laiki bo našel v teh razpravah premarsikatero jedrce, da si bo obogatil svoje znanje v prirodoslovnih disciplinah. Na prvem mestu je

v Razpravah objavljena Jovana Hadžija razprava pod naslovom »Raziskovanja o ishiropsalih (Opiliones)«. Kakor ta, imajo tudi druge razprave na koncu še pridelane reasumeje v italijanskem in nemškem jeziku. Ima razprava 29 slik. Pisatelj Jovan Hadži je v uvodu naglasil, da je leta 1927 objavil prvi opilionski prispevek na osnovi gradiva, ki ga je bil nabral in pohranil sloveči ljubljanski entomolog in raziskovalec kraške janske favne Ferdinand Josip Schmidt. Ostalo je pri tem narečenih več vprašanj v zvezi z dognanji o domačih ishiropsalih, teh čudnih suhih južnih, ki jim to, čeprav narodno ime, ne pristaja posebno, bolj od Schmidta zapisani naziv »matiči s škariami«. In o teh suhih južnih podaja nato g. Jovan Hadži obširno znanstveno razpravo na temelju največjih zbirk teh zanimivih živalic. Pred sto leti je Ferd. Jos. Schmidt, ki ga je naš Eriavec na prijetno šaljiv način ovekovečil v svoji humoreski, zbral razmeroma majhno število teh živalic. Schmidt je našel v Medvedji jami ob Kamniški Bistrici poseben tip suhe južine. V tej jami je našel kustos Freyer tudi mnogo kosti jamskega medveda. Male živalice, ishiropsali, pa se dobe po jamah Kamniških planin, Karavank in drugod. Razni eksemplari teh živalic so bili dalje najdeni v Častilivri jami in v jami na Babjem zobu nad Bledom. Znanih je do 27 vrst ishiropsalov, v Sloveniji do 6. Razprava se dotika nato morfologije in sistematike teh vrst živalic.

»Izotomide Vzhodnih Julijskih Alp« je naslov drugi razpravi, ki jo je objavil Fran Kos z 42 slikami. Kakor pisatelj omenja, je gradivo za to razpravo nabral v več letih v naših Vzhodnih Julijskih Alpah. Razprava obravnava 18 vrst izotomid. Pri neki ekskurziji septembra 1847 v Kamniške planine je odkril Dežman, kasnejši kustos deželnega muzeja v Ljubljani, na Kamniškem sedlu na površini snežnice in na Veliki Planjavi na zamrzlem, zrnatem snegu »žametnočne živalce«, dolge komaj »eno črto«. Enajst let pozneje je Dežman v prvih dneh avgusta naletel na triglavskih snežiščih spet na take živalce. Našel je »silne množine« teh živalic. Pisatelj sam je našel izotomide (ledenške ali snežne bolhe) na triglavskem ledeniku, lazeče po golih, iz zelnega snega štrlečih skalah. Deloma tudi med gruščem nezaledenih ledniških grobeli.

Zanimiva je tudi naslednja razprava I. Rakovca o nosorogu s Kamnitnika pri Škofji Loki.

DARMOL

Il miglior lassativo
najbolše odvajalno sredstvo

S. S. VAN DINÉ:

Skrivnostni tekač

Kriminalni roman

Markham je pogledal na uro ter odločno vstal.

»Nima smisla, da bi čakali Arnessona, kdaj se bo vrnil. Čim prej ga zgrabimo in zapremo, tem bolje bo.« Že je nameraval Heathu dati povelje, ko ga je Vance zmotil:

»Dogodkov ne smemo prehitovati, Markham. Kakšne dokaze pa imaš proti Arnessonu? Nobenih. Bolje bo, če smo previdni.«

»Zadostovalo bi, da smo našli pisalni stroj,« je odvrnil Markham, »a zdaj je zanesljiva priča poleg tega še deklica.«

»Ne, to še ne zadostuje... Kakšen pomen naj bi imela najdba petletne dekle, in povrh še samo omamljene od strahu? Ne, ne, bolje bo, če počakamo.«

Markham je ves nezadovoljen spet sedel.

»Vendar mi boš priznal, da ne smemo več dolgo pustiti na svobodi no-rrega človeka, ki je zagrešil vse te zločine.«

»Da, to je že res...« Vance je začel hoditi sem in tja po sobi. »Go-

tovo... on še ne ve, da smo deklico že našli. In to nam lahko pride prav, da ga presenetimo s kakšnim bistrim vprašanjem. Potem pa je še profesor. Za trenutek je obstal ves zamišljen in gledal v tla.

»Profesor! To je naš sotrudenik. Treba je Arnessona soočiti z njim...«

»Ali misliš, da profesor ve o tem kaj več, kakor pa nam je bil povedal?«

»O tem sem popolnoma prepričan. Ko bo zvedel za ta novi dogodek, nam bo brez dvoma pomagal ter nam podal dokaze, ki jih še nimamo.«

Čez nekaj trenutkov je vstopil profesor Dillard. Videti je bilo, da ga je naš obisk presenetil. Pozorno nas je premeril z očmi ter nato vprašal:

»Ste se morda spomnili na tisto, kar sem vam snoči povedal?«

»Da, gospod profesor,« je odvrnil Markham. »In gospod Vance, ki je zdaj tu, je odkril nekaj zelo zanimivega v nekem izvodu Ibsenovih »Pretendentov«.

»Ah! Njegov vzklík je bil skoraj nekaj odtih. »Toda... kaj hočete vendar reči?«

Odgovoril je Vance.

»Gospod profesor, ona zaloigra nam je razodela resnico, tudi po vaši za-

slugi. Čakamo zdaj na Arnessona. Med tem časom, dokler ne pride, pa bi radi govorili z vami.«

Zazdelo se je, da stari profesor niha.

»Upal sem, da mi bo vse to ostalo tuje,« je pomrmral z neko tesnobo v srcu. Nenadoma je dobil njegov obraz nekak strog izraz, oči pa so se mu mačevalno svetile. »Proč s sanjavo-stjo, ker nič ne koristi,« je nadaljeval. »Je že prepoznal! Pojdite, storil bom vse, kar je le v mojih močeh, da vam pomagam.«

Prišli smo v knjižnico. Preden je profesor sedel, je za trenutek postal pri knjižni omari in zvrnil kozarec Porta. Potem se je obrnil z vso vnemo k Markhamu in dejal:

»Oprostite mi. Saj ne vem več dobro, kaj delam.« Vzel je še druge kozarce iz steklene omare in jih postavil pred nas na šahovsko mizico. »Prosim vas, nikar ne zamerite, da sem tako neotesan,« je še pripomnil ter začel točiti vino v kozarce.

Sedeli smo in bili veseli, ko se nam je ponudila prilika, da se malo oddahnemo in nekoliko pomirimo po tolikšnem razburjenju. Ko smo zvrnili kozarce, je profesor ostro pogledal Vanceja, ki mu je sedel nasproti pisalne mize in dejal:

»Kar vse mi povejte. Nič mi nikar ne prizanašajte.«

Vance je potegnil iz žepa cigaretno dozo, ki ni imela pred njim nikdar miru.

»Najprej tole vprašanje: Kje je bil gospod Arnesson snoči od petih do šestih?«

»Ne bi vam mogel točno povedati.« Profesor je odgovoril, kakor bi omahoval. »Pil je v knjižnici čaj in je odšel okrog pol šestih od doma. Potem ga do večerje nisem več videl.«

Vance ga je pomenljivo pogledal.

»Našli smo pisalni stroj, na katerega je Tekal pisal tiste slovite listke. Dobili smo ga v stari škati pri vas na podstrešju.«

Na profesorjev obraz ni bilo nobenega znamenja kakšnega prese- nečenja.

»Ste trdno prepričani, da se ne motite?«

»Da, nadeje prepričani. Snoči je neka deklica, Magdalena Moffat po imenu, izginila iz parka, kjer se je igrala. V tistem pisalnem stroju, ki smo ga našli, je bil tudi še papir, na njem pa napisana tale dva stih:

V mehki travici na sončku
je mala Muffet tam pri lončku...

»Nova grozotna norost. Zal mi je, da sem se tako zapoznil in vas nisem prej obvestil...« je odvrnil stari profesor ježno.

»Nič hudega se ni zgodilo,« ga je brž potolažil Vance. »Deklico smo našli še pravočasno in ji zdaj ne preti nobena nevarnost več.«

»Ah vendar!«

»Našli smo jo, ko je ležala v nezavesti v temni sobici pri Druckerje-vih. Najprej smo mislili, da jo bomo

našli tu, in vprav iz tega razloga smo preiskali tudi vašo hišo.«

Nastal je kratek molk. Prekinil ga je profesor z vprašanjem:

»Mi veste še kaj drugega povedati?«

»Našli smo tudi rdečo beleznico, v katero je pisal Drucker svoje opombe...«

»Tako daleč se je ponizal? Videti je bilo, da bo profesor od jeze vzkipe-l, tako je mahal z rokami.«

»Da, tako daleč,« je prireditel Vance s poudarkom. »In vprav zaradi teh naših odkritij se je gospod Markham odločil prijeti Arnessona in ga zapreti, čim se vrne v vseučilišča. Da pa vam odkrito povem, gospod profesor, mi še nimamo v rokah neizpodbitnih dokazov, ki bi obremenjevali gospoda Arnessona. Vse, kar lahko dokažemo na podlagi tega, kar si nadejamo, da nam bo deklica povedala, je, da je gospod Arnesson zakrivil poskus ugrabljenja. Vsi drugi zločini pa so še vedno zaviti v skrivnost...«

Profesor je dejal tiho, kakor bi govoril sam s seboj:

»Da imate prav. Deklica bi ga prepoznala...« Neka globoka trpkost se je razlila po njegovem obrazu. »Vendar pa bi morala biti kakšna pot, po kateri bi bilo mogoče dokazati njegovo krivdo tudi v kolikor gre za druge zločine...«

Vance je zamišljeno gledal v strop in kadrl sledil je dolg molk. Sled-njič je dejal s tehtnim poudarkom:

ČAROVNIČINA

TOMAŽIČ-BERANEK

41.

Ko sta ga čarovnika pustila samega, je dečko stopal še bolj zaskrbljen in zamišljen, saj mu tokrat nista dala nikakega, niti lesenega orodja. Kako in s čim naj se loti tega naloženega dela?

Tedaj začuje za seboj stopinje: po gozdni poti je hitela čarovničina hči in ga dohitela:

»Vse že vem, ker sem prisluškovala! To je pa izredno težka in zelo nevarna naloga, a poskusila jo bom izvršiti; šele videla bom, če sem ji kos ali ne!«

42.

Peljala ga je na najvišji vrh, izkopala z rokami v zemljo jamico in dejala:

»Sedaj me pa dobro poslušaj in si še bolje zapomni! Odsekaj mi glavo ter jo postavi v jamico: to bo grad. Kri se bo spremenila v rdeče jezero. Z rok in nog mi odsekaj palce, ki jih prisloni k glavi: to bodo štirje trdnjavski stolpi; ostale prste pa lepo naokrog razpostavi, zakaj ti bodo topovi. Za drugo ne skrbi. — Ko bosta moja starša že odšla, se s slino dotakni in pomazi vse odsekane prste, jih prilepi na roke in noge, glavo pritisni na vrat in jaz bom zopet cela in zdrava! — Ali si si vse dobro zapomnil?«

Livorno in Spezia spet vodita vsak v svojem razredu

Torino je doma izgubil proti Ambrosiani — Livorno je zmagal v Veneziji
Milano je odpravil Juventus — Triestina je morala poražena iz Rima —
Državni prvak spet izgubil

Včeraj so odigrali prvo povratno kolo v italijanskem državnem nogometnem prvenstvu. Na sporedu je bilo nekaj prav zanimivih parov, od katerih je veljalo največje zanimanje gotovo za to, kako se bosta odrezala Torino in Livorno, ki sta ves pretekli teden drugovala drug drugemu na vrhu prvenstvene tabele. Torino je imel tekmo na domačem igrišču. Imel je hudega nasprotnika: Ambrosiano. Mnogo jih je bilo, ki so dejali, da bodo zmagali gostje. In niso se zmotili. Domača enajstorka je morala podležiti, in videti je, da se je Torino že malo upelhal, ko je tako za pet sledil vodečemu Livornu. Sape mu je za to nedeljo že zmanjkalo. In kako bo za naprej? — Livorno se je včeraj sret postavil. Igral je na tujem: v Veneziji. Tekmo je dobil, čeprav mu je šla bolj trda. S tem, da je nevarni nasledovalec Torino izgubil, se je Livorno spet oddal za dve točki od najbližjih za njim. Močno si je z zmago nad Torinom opomogla Ambrosiana, ki se je prirnila v precej nevarno vodeče okrožje. — Juventus bi si bil tudi lahko, seveda če bi včeraj zmagal, precej popravil svoj položaj. Tako pa... Ugrizniti je moral v kisto jabolko. — Državni prvak Roma je moral v Firenzi poražen z izrišča. — Genova je na tujem pobrala obe točki od Vicenze. — Bari se je v Genovi kar krepko postavil po robu nevarni Liguriji, vendar pa je moral do konca tekme le kloniti. Z golom razlike se je končala tekma. — Svoim prijateljem pa je Bergamska Atalanta pripravila veliko veselje. Doma je odpravila s polnim uspehom nevarno Bologno. — Sosednja Triestina je morala to nedeljo že v drugo v italijansko prestolnico. Tokrat se je pomerila z Laziem. Mnogi, posebno pa še domačini, so na tihem računali, da jim bo tudi tokrat uspelo, da bodo prinesli iz cesarskega mesta cel izkupiček. Pa so se zmotili. Drugi predstavnik iz prestolnice je

popravil, kar je Roma zagrešila preteklo nedeljo. Lazio je zmagal in odpravil z dvema goloma Triestino. — V tabelici se je po včerajšnjih tekmah Ambrosiana prirnila v ospredje, pa tudi Atalanta, Lazio in Fiorentina silijo nevarno naprej. Pri koncu tabele pa je ostalo vse pri starem. Vicenza, Venezia, Triestina si slede od spodaj navzgor.

PODROBNI VČERAŠNJI REZULTATI:

Firenze: Fiorentina: Roma 3:0;
Vicenza: Genova: Vicenza 1:0.
Milano: Milano: Juventus 2:0.
Venezia: Livorno: Venezia 1:0.
Torino: Ambrosiana: Torino 3:1.
Genova: Liguria: Bari 1:0.
Bergamo: Atalanta: Bologna 1:0.
Roma: Lazio: Triestina 8:1.

VRSTNI RED PO TOČKAH:

Livorno 23, Torino, Ambrosiana 21, Juventus 20, Lazio, Fiorentina, Atalanta 18, Genova, Milano 17, Liguria 13, Roma, Bari 12, Triestina 11, Venezia 9, Vicenza 8. Pri tem še ni všteta tekma, ki jo morata še odigrati Roma in Liguria.

V B razredu vodi Spezia

Tudi v B-razredu je bilo na sporedu polno tekem. Tudi tukaj je bilo zanimivo, kako se bosta odrezala močviti Spezia in Pro Patrie, ki sta imeli pretekli teden isto število točk. Spezia je imela včeraj igro doma. Za nasprotnika je imela nenevarno Novaro, ki jo je gladko odpravila kar s štirimi goli razlike. Na hušo pot je morala Pro Patria. Doma jo je pričakovala Padova, da bosta skupaj trli orehe. Tršo pest je pri tem imela domača enajstorka, ki je izvela ves izkupiček zase. Družba s Spezio ji je s tem splavala po vodi. Napoli je doma odpravil Udinese in se že močno približal vrhu. Le še tri točke je razlike do prvega. Pisa se je tudi postavila, ko je odpravila kar na tujem rim-

sko Mater, ki je nevarno moštvo. Med ostalimi rezultati bi bilo omeniti še tega, da je Pescara odpravila s polnim uspehom Fanfallo. V ostalem pa so bili podrobni rezultati takšni:

Napoli: Napoli: Udinese 2:1.
Siena: Siena: Cremonese 4:2.
Savona: Savona: Palermo Juve 2:2.
Roma: Pisa: Mater 2:1.
Padova: Padova: Pro Patria 2:1.
La Spezia: La Spezia: Novara 4:0.

Poslanstvo čebelarjev v letošnjem letu

Ljubljana, 18. januarja.

Čebelarstvo je pri nas že od nekdaj udomačeno. O tem pričajo tudi lepi čebelnjaki ob slovenskih domačijah, ki čepo ob obronkih gričkov naših vasi in nam zgornjemo potrjujejo, da so bili tudi naši predniki tako navezani na čebele. Okrog čebelnjaka so posedali pod lipami na klopčah očanci-čebelarji s pipami in preživljali v poletnem času po trudopolnem delu nedeljski počitek.

Čebelarstvo je pri nas na Dolenjskem sicer lepo razvito, ni pa tako napredno, kot je bilo na Gorenjskem in Štajerskem. Posebne paše letos čebele niso imele in si niso mogle zase pripraviti dovolj hrane. Zato je bila zaskrbljenost zaradi prezimovanja panjev med čebelarji velika. Slovensko čebelarstvo društvo je zato s svojo veselo vestjo o dobavi 2 vagonov sladkorja za spomladansko krmljenje čebel zelo razveselilo vse čebelarje.

Čebelarji pa morajo glede na vse težave, ki so jih prizadele, misliti tudi na bodočnost, če nečisto doživeti popolnega propada slovenskega čebelarstva. Začasno bodo morali vsaj delno opustiti čebelarjenje na med in se spet oprijeti starega in preizkušenega načina čebelarjenja na roje.

Poudariti moramo, da bo po vojni gotovo veliko in živahno povpraševanje po živih čebelah. Slovensko čebelarstvo društvo je dobilo v preteklem letu s Poljskega naročilo za 100 panjev. Kmetijski oddelek Visokega Komisarjata je poslal čebelarjem poziv za poživitev

Ljubljana

Obrestila

Opozarjamo na nocojšnji klavirski koncert v veliki filharmonični dvorani. Nastopil bo prvič v našem mestu slavnj pianist Gino Gorini, ki uživa vsepoved sloves enega prvih pianistov sedanje dobe. Spored Gorinijevega klavirskega koncerta je naslednji: 1. Scarlati: Tri sonate; 2. Bach-Busoni: Preludij in fuga v Es-duru; 3. Brahms: Balada v h-molu; 4. Debussy: Odsevi v vodi in Golliwogov ples; 5. Gorini: Sonata; 6. Casella: Dva ričerkara na ime Bach; 7. Chopin: Fantazija op. 49. To je spored znamenitega klavirskega koncerta, ki bo nocoj v naši sredini. K posetu vabimo. Začetek bo ob pol 7. — Predprodaja v Knjigarni Glasbene Matice.

Vsi delodajalci, ki zaposlujejo povprečno nad 20 uslužbencev, morajo plačevati uslužbenški davek v gotovini ter se morajo prijaviti do dne 25. januarja t. l. davčni upravi radi vpisa v knjigo delodajalcev. Oprostitev te prijave ali prepozna vložitev se kaznuje po čl. 138, in sicer z največjim zneskom kazni, ki jo ta člen določa.

Davčna uprava ponovno poziva vse delodajalce, ki zaposlujejo hišno služabništvo, da si davčne karte za leto 1943 nabavijo pravočasno, to je do 31. januarja t. l. Po tem roku bodo pregledani vsi sezname in se bo vršila kontrola pri delodajalcih. Kdor se ne bo mogel izkazati s davčno karto, bo kaznovan s petkratnim iznosom rednega davka.

Obrati in podjetja, ki plačujejo družbeni davek, ali so temu davku načeloma zavezani, so dolžni plačevati uslužbenški davek v gotovini. Ker je mnogo teh podjetij doslej plačevalo uslužbenški davek v davčnih znakih, pozivamo vse te obrate, družbe z omejeno zavezo itd., da počenši z januarjem tega leta plačujejo uslužbenški davek v gotovini potem plačilnih seznamov, in sicer najkasneje do 15. prihodnjega meseca za pretekli mesec. Opozarjamo, da se kaznuje opustitev plačila ali prekoračitev roka po čl. 139 zakona o neposrednih davkih z dvakratnim zneskom neplačane davka.

Davčna uprava Ljubljana mesto objavlja: Vsi gostilniški obrati, kavarne itd., za katere je napolnina v smislu navedbe Visokega komisarjata obvezno določena s gotovim procentom, so dolžni napolnino pristihi rednim plačam uslužbencev v mesecu, ki se jim izplača in od skupnega zneska zaračunati uslužbenški davek po čl. 95. Ta napolnina ima namreč značaj ponavljajočih se prejemkov.

Gospodarska zveza, Ljubljana, Bleiweisova cesta 29, kupuje seno.

Ancona: Alessandria: Anconitana 2:0.
Brescia: Modena: Brescia 2:1.
Pescara: Pescara: Fanfallo 4:1.

Po točkah pa si slede takole: Spezia 23, Pro Patria, Pisa 21, Napoli 20, Brescia, Padova, Modena 18, Anconitana, Cremonese 16, Novara 15, Palermo Juve, Alessandria, Fanfallo 14, Udinese 13, Savona 12, Pescara, Mater, Siena 11. Pescara in Siena imata še tekmo v zaostanku.

A. DENFREY:

DVE SIROTI

60

»Ni res,« ga je prekinil zd. k. »tvoj brat — to sem ugovoril pri obisku, ki sm ga naredil pri truplu, — se je vrgele kot divja zver na tvoj nož, in zato ti nisi kriv njegove smrti.«

Storil je in poskrbel, da bi se po vseh teh dramatičnih dogodivščinah za naša junaka začeli srečni dnevi. Čez kakšen teden niti Peter niti Luiza ne bosta več potrebovala pomoči znanosti.

Kolikor se pa tiče Henrike, je zdravnik v njej občudoval odpoved, ki jo je pokazala po odhodu viteza, toda na dnu svojega srca se je zdravnik bal za Rogerja, ker je vedel, da je izpostavljen vsem trdotam vojne.

XVI.

Prva poročila o zmagoslavju tistih oddelkov, ki so bili pod vodstvom Lafayettea poslani v Ameriko, so naredili globok vtis v Franciji.

Tudi na Nj. Viličanstvo, ki ni rado videlo, da je francoski plemenitaš korakal ramo ob ramo z Washingtonovimi meščani, so vplivali uspehi, ki so jih ti meščanje dosegli.

Zavoljo posebne pozornosti je Washington sklenil poslati v Francijo prapore in zastave, ki jih je zaplenil Angležem. Obenem je izrazil tudi željo, naj bi

Načelnik je pobesil glavo, kakor da bi ta opazka letela na njegov račun.

»Dobro, dobro,« je znova povzel besedo kralj, »rad bi vidl, da bi bili vi navzočni pri sprejemu in bi mi privedli tudi... svojo varovanko... vitezovo zaročenko. Vidite, da sem dobro poučen o vsem, kar se je dogodilo v vaši družini... Bom pa sedaj jaz razpolagal z mladeničem in mladenko.«

S kretinjo je dal Ludvik XVI. načelniku policije razumeti, da je avdijenca pri kraju.

Picard je imel sleherni dan navado obiskati mornariško ministarstvo, da bi izvedel kaj o francoski vojski, ki je bila poslana v Ameriko.

Tako je izvedel tudi za bližajočo se prihod svojega gospodarja. Izvedel je tudi koliko bitk je dobil, in da je v zadnjem hudem spopadu z Angleži oddelek viteza de Vaudreya prinesel zavezniškim četam sijajno zmago.

Zvesti služabnik je izvedel tudi za vse slavnosti, ki jih je narod pripravljal za sprejem slavnega vojščaka na ukaz Nj. Veličanstva, vedel pa je tudi, da bo sprejet s častmi, kakršne gredo tujim poslanikom.

Nič več se ni mogel upirati želji, da bi zdrvel v hišo de Linièresov in naznail veselo novico. Kot blazen je drvel po stopnicah navzdol in mimogrede skočil v kočijo, ki ga je potem v diru pripeljala do cilja.

Ko se je komaj prebil skozi goste vrste služinčadi, ki je pritekla, ko ga je zagledala tako vznemirjenega, je skočil v grofice odaje in padel v salon kakor

zvezda z jasnega neba. V sobi so bili Diana, zdravnik in Henrika.

»Grofica, dosegli smo številne zmage, rešili smo veliko Indijancev, zažgali veliko prerij...«, je govoril v naglici Picard pod težo silnih dogodkov. »General Washington je našim vojakom izrekel pohvalo in poslal v Francijo zastave, ki so bile sovražniku uplenjene.«

Strežaj je končal, kajti solze mu niso pustile, da bi govoril dalje.

Tisti hip se je na pragu pojavil grof de Linières. Resni možev pogled je na grofico naredil globok vtis. Zarela je od veselja zavoljo veselih novic, ki jih je bil princel Picard.

»Kaj pa je?« je vprašala Diana.

»Vitez de Vaudrey je na poti v Francijo in bo sprejet pri Nj. Veličanstvu. Kralj želi razen tega, da bi mu jaz predstavljal...« in njegov pogled je obstal na Henriki... gospodično Gerard.«

Gotovo ji ni bilo potrebno nobeno dopolnilo k temu, da je kralj poklical dekle in grofico. Ko je doumela izraz na moževem obrazu, se je zmedla.

Henrika je vse razumela in sklonila glavo.

Luiza, ki je že popolnoma jasno videla, se je začudila nad izrazom žalosti, ki se je pojavil na sestrinem obrazu. Vprašal jo je po razlogu, in ko je zanj izvedela, je dejala:

»Kralj bo že razumel, da si ti plemenita po srcu in bo tudi on za to, da boš po tolikšnih pripetljajih vendarle smela užiti tudi nekaj srečnih dni.«

Diana je pristopila k deklicama in ju objela, medtem ko je grof povedel s seboj zdravnika.

Oem dni so v hiši grofa de Linièresa vsi živeli v ekrbeh.

Na dvoru pa je bilo vse v vročinskih pripravah. Sprejem ne bi smel biti v Versailles tudi zato, da ne bi vzbudil pozornosti sedenjih narodov. Zato se je sklepil, da bo odposlanec generala Washingtona sprejet v Trianonu.

Na nasvet kraljice Marije Antoniete je poslal kralj posebnega glasnika vitezu de Vaudreya naproti, da bi mu naročil, naj se pojavi na sprejemu v oblačilu, ki ga je nosil na čelu vojske v bitki.

Nastopil je tisti dan.

V skladu z dobljenimi ukazi se je grof de Linières pojavil pred Nj. Veličanstvom v družbi Henrike.

Našel je kralja v malem vrtiču, kamor se je rad umaknil, da bi sam s seboj premišljeval.

»Gospodična Henrika Gerard,« je dejal in se zraven priklonil.

Kralj je motril dekle, potem pa je obiskovalca povedel v malo utico, kjer je kraljica po navadi sprejemala goste. Obrnil se je na dvorne dame, ki so bile tam navzočne, s prošnjo, naj gospodični delajo družbo. Potem pa je še vedno zavil v tajnostnost odvedel načelnika policije v grad Trianon.

Na kraljev ukaz je častna četa pričakovala viteza de Vaudreya pri Versailleskih vratih. Ko je mladi poslanik prišel v neposredno bližino častnega oddelka, so zadonele trombe.

Nekaj zanimivih zemljepisnih podatkov o Tuniziji

Dežela, ki je že v starodavnih časih slovela kot rimska žitnica

Po ameriško-angleškem vdoru v severnoafriške francoske kolonije, ki so si od njega toliko obetali, a je zdaj vsa stvar sprčo odločnega nastopa osnih sil zastala, je v ospredje zanimanja svetovne javnosti stopila tudi Tunizija. V zvezi s tem ne bo odveč, če si to deželo, ki je že v starodavnih rimskih časih bila zelo bogata in je slovela kot rimska žitnica še v zemljepisnem oziru nekoliko bližje ogledamo.

Pokrajina južnega Tunisa ima čisto drugačen značaj kakor ona, ki leži na severni. Na severu se razprostirajo visoki gorski grebeni Atlasa in njegovega predhribja. Čisto drugačna pa je južna pokrajina, ki je ravna in podobna puštnini ter polagoma prehaja v Saharo. Tunizijska obala pada na severu navpično in strmo v morje. Na vzhodu pa je ravna in peščena.

Med zalivom Hamamet in Gobes teče v ravnem zavoju proti vzhodu tako imenovana »Sahel«, kar pomeni po naše rodovitna pokrajina. Ta dežela je že v starih časih bila rimska žitnica. Tudi danes je še bogata na žito prav posebno pa na pšenici in oljčnih drevesih. Glavno mesto Sahale je luka Sisa s 23.000 prebivalci. V prejšnjih časih se je to mesto imenovalo Hadrumentum in je bilo znano kot izvozna luka za žito. Sisa pa je še danes zelo važno izvozno tunizijsko pristanišče, posebno kar se tiče pšenice in olja. Te luke se poslužujejo tudi mesto Kairuan, ki leži 50 km v notranjosti in je

slovita božja pot za mohamedance z zahodnega dela Severne Afrike, in ga imenujejo »četrti vrata v raj«. V mestu je več mošej, med njimi tudi mošeja »Sidi Okba«, ki je najstarejša in največja na svetu.

Na jugu Sahale pa leži pristanišče Sfax z 28.000 prebivalci in je največje mesto v tej pokrajini. Mesto je zelo znano zaradi velikih oljčnih nasadov. Samo v okolici Sfaksa so našli nič manj kakor 14 milijonov oljčnih dreves. V zahodnem delu južne Tunizije leži pokrajina Sbeitla in Feriana, ki sta zelo rodovitni. Tam goje morsko travo, ki se uporablja v industrijske namene. Na prehodu med to pokrajino in puščavo so kotline, polne slanih jezer in obdane s puščavskim peskom. Ta jezera imajo na vrhnjih plasteh na nekaterih krajih tako debelo solnato skorjo, da človek lahko hodi po njej. Solne kotline se razprostirajo od zaliva Gabes 375 kilometrov daleč proti zahodu do Biskre v Alžiriji, kjer je letališče, ki so ga nemška letala 3. januarja napadla. Največja kotlina v Tuniziji se imenuje El Dscherid in je dvajsetkrat večja kakor Bodensko jezero. Tam kjer kotlina dosega Sredozemsko morje, leži pristaniško mesto Gabes, ki ima 15.000 prebivalcev. To je najjužnejše in še kolikor toliko pomembno tunizijsko pristanišče. 40 kilometrov proti jugu od luke Gabes pa se razprostira »Marethova črta« v dolžini 35 kilometrov, ki je bila utriena tedaj, ko je vladala napetost med Italijo in Francijo za abesinske vojne.

Svet v luči hitrosti

Dve skrajnosti: Polž, ki se premakne v sekundi komaj za poldrug milimeter, ter svetloba, ki se giblje s hitrostjo 300 milijonov metrov

Skoro na vseh poljih človekovega udejstvovanja gre stremjenje za tem, da se doseže čim večja hitrost in naglica, čeprav je na drugi strani res, da naglica vselej ni dobra. Danes vse tekmuje, kdo bo hitrejši. A kakor človek nikdar ni zadovoljen z nobeno stvarjo, tako tudi še ni s hitrostjo, ki jo je doslej dosegel kjerkoli. Tudi tekači na športnih tekališčih bi bili radi še hitrejši, a tako nagli seveda spet ne, da bi si polomili noge...

Zanimivo je primerjati med seboj hitrosti, ki jih dosežejo človek, razne živali, mehanična sredstva, zemlja pri svojem vrtenju okrog osi in okrog sonca, svetloba, električni valovi itd.

Polž je znan po svoji počasnosti in je morda res najpočasnejši med vsemi živalmi. V eni sekundi se premakne komaj za 0,0015 m, torej komaj za poldrug milimeter. Nasprotno pa je največja doslej znana hitrost tista, s katero se razširja svetloba, to je 300 milijonov metrov na sekundo. Zanimivo je, da se tudi električni valovi razširjajo z enako naglico kakor svetlobni žarki.

Med četveronožci doseže konj pri navadni hoji hitrost 1,02 m na sekundo, v mirnem teku 3,05 m, v teku čez ovire 4 do 5 metrov, v polnem diru brez ovir pa celo 13,09 m na sekundo. Med ptici je najhitrejša metuljka, ki leti s hitrostjo 90 metrov na sekundo, sledi pa ji orel s hitrostjo 31 metrov na sekundo ter golob poštar, ki preleti v eni sekundi 21 metrov.

Navaden človek pri običajni hoji naredi v eni sekundi približno 1 m poti, torej okrog 60 metrov na minuto, ali 3 kilometre in 600 metrov na uro. Kakor pa hitro hodi, naredi v sekundi 1,08 m poti, ali 8 drugimi besedami 3,8 km na uro.

Tako je s hojo seveda pri navadnih ljudeh. Če pa stopimo malo na športno polje, so števila že nekoliko drugačne. Pri teku na sto metrov dolgi progi je bila doslej dosežena največja hitrost 9,08 metrov na sekundo, pri teku na večje daljave pa 5,05 metrov. Izurjen plavalec preplava v sekundi 1,07 m, smučar 5 metrov, drsalec po ledu pa 12 m na sekundo.

Med dosedanjimi mehaničnimi sredstvi je najhitrejša neko italijansko vodno letalo s 179 metri na sekundo. Sledi mu ameriško letalo vrste »Hughes« s 157 metri na sekundo. Za tema dvema vrstama letala pa pride na vrsto eloviti Campbellov dirkalni avto, s katerimi je omenjeni vozač dosegel hitrost največ 122 metrov na sekundo. Kolesarski dirkač Henne je pri neki svoji vožnji dosegel s kolesom hitrost 75,05 m na sekundo. Električni vlak na progi Chicago—San Francisco naredi lahko 50 m na sekundo. Prav tolikšno hitrost je dosegel tudi Garwood s svojo lahko ladijo. Brzovlak vozi s hitrostjo 48, pospešeni vlak 30, težki tovorni avtomobil 25, navadni potniški vlak pa povprečno s hitrostjo 22 metrov na sekundo. Od vseh velikih parnikov je »Queen Elisabeth« dosegla največjo hitrost, in sicer 16,4 m na sekundo.

Komur se silno mudi, naj si torej izbere za svojo pot letalo, če se mu pa ne mudi prav preveč, pa naj zajahta kolo. Tudi z njim se bo lahko peljal 13 m na sekundo, če bo dobro pritisnil. Seveda, če je namenjen kam čez morje, s kolesom ne bo nič.

Vsaka točka na zemeljskem ravniku se vrti s hitrostjo 465 m na sekundo, a zemlja sama se okrog sonca vrti s hitrostjo 29.760 m. Se ne primerno večja pa je, kakor rečeno, hitrost svetlobnih in električnih valov, namreč 300 milijonov metrov, ali 300.000 km na sekundo!

Požar, ki traja že 53 let

Ze leta 1884 je v ameriškem premogovniku v Hockingtatu izbruhnil velik podzemski požar, ki pa ga vse do danes še ni bilo mogoče pogasiti. Računajo, da je ta požar doslej požrl že kakšnih 28 milijonov ton premoga. Kljub vsem prizadevanjem v zadnjih desetletjih ognja ni bilo mogoče pogasiti. Rudarski strokovnjaki pa zdaj trdno upajo, da bodo ta podzemski požar, ki divja že celih 58 let, le zadušili s pomočjo nekega plina in kemičnih snovi.

Športni drobci

V drugem kolu nemškega državnega hokejskega prvenstva se bodo jutri pomerili na ledeni ploskvi tile pari: Wiener SG : Riesaersee. Tekmo bodo odigrali v Garnischu. Breslavski športni klub in Celovec, Mannheimer ERC : Berliner SC., Brandenburg : Rot Weiss.

Nemški amaterski boksarji se bodo pomerili za prvaške naslove v začetku meseca marca. Tako je določila nemška boksarska zveza.

Od 20. do 21. se bodo pomerili pri zelenih mizah in malih okroglih žogicah najboljši table teniški igralci iz okrožja Donau Alpenland. Tu bodo imeli precej besede menda spet Jeseničani.

Preteklo soboto so se na ledu pomerile najboljše nemške drsalke. Nastopilo je 12 tekmovalk. Tudi letošnje državno prvenstvo si je priborila Dunajčanka Marta Muselikova, ki ji je sodniška komisija prisodila največ točk. Tudi drugo mesto je zasedla Dunajčanka Magdalena Müllerjeva. Torej so se Dunajčanke dobro postavile.

Nemška nogometna zveza ima za letos dogovorjene naslednje nogometne tekme: z Romunijo, Slovaško, Španijo in Bolgarijo.

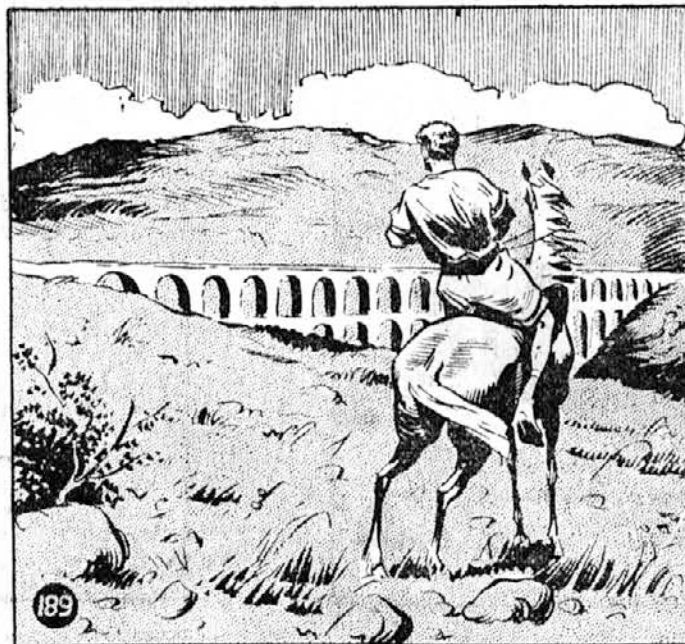
Kot poročajo madžarska športna poročila, je dal znani madžarski mednarodni plavalec Sandor Tatos za vedno slovo tekmovalstvu v vodi. Tatos je bil dobro znan ne samo v madžarskih plavalnih krogih, ampak tudi daleč čez madžarske meje. Se lansko leto si je na državnem prvenstvu priboril nekaj prvaških naslovov. Škoda, da je dal že slovo mož, ki bi lahko še marsikaj pokazal.

V madridskem stadionu bodo 7. februarja priredili velike kolesarske dirke, pri katerih bodo nastopali dirkači iz Sevilje in pa oni iz kluba Athletic Aviaciona. V stadionu je prostora za 30 tisoč ljudi.

Nemška nogometna zveza ima za zdaj dogovorjena naslednja mednarodna srečanja:

HENRIK SIENKIEWICZ

ROMAN V SLIKAH

189.
Ko je Vinicij odjahal naprej, je kmalu pridrvel do pod Albanskim gora. Visok hrib, pod katerim so v ravnini tekli oboki rimskih vodovodov, mu je zastiral pogled proti mestu.

»Z vrha bom videl Rim in ves požar,« si je dejal Vinicij in pogljal konja proti vrhu.

Ko je dospel tja, je osupnil pred strašnim prizorom, ki se je prikazal njegovim očem.

190.
Vsa ravan je bila pokrita z dimom kakor z ogromnim, čisto pri tleh ležečim sivim oblakom, v katerem so tonili vodovodi, hiše, drevesa. Na koncu oblaka pa je na gričih gorelo mesto.

Nemčija : Slovaška, Nemčija : Bolgarija, Nemčija : Španija in pa Nemčija : Romunija. Vse kakor pa to še ni njen popoln letošnji spored.

Madžarski rokometiški se bodo marca meseca pomerili z nemškimi v Berlinu. Dva meseca pozneje pa se jim bodo postavili po robu Slovaki.

13. in 14. februarja bodo imeli v Oslu velike drsalne hitrostne dirke. Na tekme se je že zdaj javilo veliko inozemskih tekmovalcev.

Seveda bodo tekmovali tudi Nemci s svojim najodličnejšim hitrostnim drsalcem Stieplom.

ELAR - Radio Ljubljana

Ponedeljek, 18. januarja. 12.20 Plošče — 12.30 Poročila v slovenščini — 12.45 Operetna glasba —

13 Napoved časa — Poročila v italijanščini — 13.15 Poročila Vrhovnega Poveljstva Oboroženih Sil v slovenščini — 13.20 Glasba in pesni — orkester, vodi dirigent Segurini — 14 Poročila v italijanščini — 14.15 Koncert Radijskega orkestra in Komornega zbora, vodi dirigent D. M. Šijanec — Glasba za godalni orkester — 14.45 Pisana glasba — 15 Poročila v slovenščini — 17 Napoved časa, Poročila v italijanščini — 17.15 Operna glasba — 17.35 Moderne pesmi, vodi dirigent Zeme — 19 »Govorimo italijansko« — poučuje prof. dr. Stanko Leben — 19.30 Poročila v slovenščini — 19.45 Italijanske pesmi v dialektu — 20 Napoved časa — Poročila v italijanščini — 20.20 Komentar dnevnih dogodkov v slovenščini — 20.45 Simfonično-vokalni koncert, vodi dirigent De Fabritius, sodelujeta sopranistka Pia Tassinari in tenorist Ferruccio Tagliavini — 21.45 Godba — 22.15 Pesmi — za vse okuse, vodi dirigent Segurini — 22.45 Poročila v italijanščini.

Stefan Skledar:

Požar na Kra. in

Ko je pograbil vrečo in jo skušal razvezati, je prvi pomelaj grozno zakričal in skočil k mlinarju.

»Moja moka! Moj kruh!«
Hotel je rešiti svojo moko.
»Pusti, vrag!« je mlinar odriaval lastnika moke.
»Prej bi pazil na mlin!« ni odnehal pomelaj.
»To sem tebi naročil, preden sem šel k večerji!« je Balažek močno sunil vsiljivca med rebra.

»Prekleti mlinar!« Pomelaj je mlinarja silovito mahnil po glavi.

Mlinar je zarjul, vrgel vrečo v ogenj in segel po pomelaju. Ta je hotel pobegniti. Ni se mu posrečilo. Razjarjeni mlinar ga je prijel za vrat in hlače, ga zavrtel in vrgel proti ponehavajočemu motorju.

Nesrečnejš je kričal, cepetal po gorečem olju — a kljub temu ga je ogenj pričel lizati...

Ko je drugi pomelaj to videl, se je zadržal proti Balažeku, ne da bi pomislil, kaj dela... Tako stori pijan človek, ko mu ubijejo tovariša.

Nastalo je besno rvanje.

Maroša, pomelaj, je bil močnejši od prvega, ki je mlinarju podlegel. Vendar se je tudi zdaj mlinarju, ki je napel vse sile, posrečilo spraviti nasprotnika na tla. A Maroša se je s sunkovitim zagonom ponovno postavil na noge. Začel je divje napadati.

Mlinarja je že potisnil na rob gorečega olja, kjer se je lesen pod začel vdajati pod nogami.

Ravnokar je mlinar srdito zamahnil nad nasprotnikom, ko so se tla pod njim hrešče vdrla — a padel je v pritličje.

2

Niti jeknil ni Balažek. Za njim je ostala le velikanska zev, od koder se je dvignil steber dima in je švignil šop isker...

Zmagovalec je ves prepreden obstal.

Za trenutek je miroval. Mislil so se mu bliskovito razvrščale. Sprva je hotel rešiti tovariša, ki je še tu in tam brezmočno zajelal iz dima in plamenov... Vendar se mu je zdelo to početje nemogoče. Pot do motorja je bila skrajno nevarna, ker je pokončno tramovje ob stenah pregorelo in se pričelo rušiti na zogleneli pod. Poleg tega pa se je ogenj silovito širil po vsej notranjščini mlinarja. Silil je celo pod streho. — Lestva, po kateri je bil edini izhod v pritličje, je prav tako na mnogih mestih pričela goreti.

Grozila je nevarnost, da bo tudi njemu rešitev nemogoča.

Zato ven!

Mož je kar speketal po stopnicah. Še poslednjikrat se je ozrl po mlinu, katerega delovanje je že popolnoma premagal ogenj... Ob motnem soju plamenov je med železnimi kolesi opazil mlinarja. Ko je padel, je odvisel na transmisiji. Bil je mrtev. Iz prebitega temena sta mu silila kri in mozeg.

Maroši, ki se je pač iz radovednosti ozrl nazaj, so se od groze naježili lasje. Obilil ga je curek mrzlega potu. Nato je stekel, kar so ga noge nesle, na prosto.

Sele na svežem zraku se je vsega prav zavedel. Obšlo ga je kesanje. Spoznal je, kako se je blazno vedel. Namesto da bi mlinarju pomagal gasiti, ga je napadel — in pahnil v pogubo...

V daljavi pa je odmeval glas mlinarskega vajenca, ki je oznanjal ogenj.

»Ogenj — ne pa smrti!« je vztrepetal rešenec.

In ko je ob gadi uzrl še razmršeno, blede mlinarico, tam dalje pa kopicjo mlinarjevih otrok, je tudi sam pričel kričati, navdani od groznega spoznanja:

»Ogenj! Ogenj!«

»Na pomoč!...« mu je zateglo pomagati neki glas.

Smrti pa ni še nihče oznanjal.